

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Orkland Energi AS

Behandles i utvalg
Kontrollutvalget i Orkland kommune

Møtedato
28.02.2023

Saknr
02/23

Saksbehandler Eva J. Bekkavik
Arkivkode FE-037, TI-&58
Arkivsaknr 21/272 - 15

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering og legger den frem for kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret tar rapport fra eierskapskontroll og forvaltningsrevisjonsrapport av Orkland Energi AS til orientering.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren legge til rette for:
 - At kommunestyret kan vedta en eierskapsmelding i henhold til kommunelovens § 26-1 i inneværende valgperiode.
 - At eierskapsmeldingen, i kommende valgperioder, blir lagt frem for kommunestyret innen ett år etter konstituerende møte.
 - At folkevalgtopplæring i eierskap blir styrket i kommende valgperioder.
 - En prinsippdiskusjon i kommunestyret om godtgjørelse for styreverv i kommunalt eide selskaper.
 - At kommunestyret tar opp til vurdering å vedtektsfeste at morselskapets generalforsamling skal godkjenne endringer i eierskap i konsernet.
3. Kommunestyret ber kommunedirektøren gi kontrollutvalget skriftlig tilbakemelding om hvordan punkt 2 i vedtaket er fulgt opp innen 31.05.2023.

Vedlegg

Rapport fra forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Orkland Energi AS
Høring i forbindelse med eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av Orkland Energi AS

Saksopplysninger

Kontrollutvalget og kommunestyret har gjennom utarbeidelsen og vedtak av plan for eierskapskontroll 2021-2024 og plan for forvaltningsrevisjon 2020 - 2024 for Orkland kommune, lagt premissene for eierskapskontroller og forvaltningsrevisjonsarbeidet ut 2024.

På kontrollutvalgets møte 21. september 2021 bestilte utvalget en eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av Orkland Energi AS.

Revisor har utarbeidet følgende problemstillinger for eierskapskontrollen:

1. Utøver Orkland kommune eierskapet i Orkland Energi Holding AS i tråd med prinsipper for god eierstyring ?

Revisor har utarbeidet følgende problemstillinger for forvaltningsrevisjonen:

1. Er Orkland kommune sine interesser ivaretatt i selskapsomdannelser siden 2016 og fram til i dag?
2. Er selskapsomdannelsene i Orkland Energi AS håndtert innenfor reglene for habilitet?
3. Skjer transaksjoner mellom kommunen og konsernet til markedsmessige vilkår?
4. Er det etablert en hensiktsmessig rapportering mellom mor- og datterselskap?

Metode

Eierskapskontroll:

For å innhente informasjon om utøvelsen av eierskapet har alle kommunestyremedlemmene fått en spørreundersøkelse, i forkant av spørreundersøkelsen ble det gjennomført et intervju med ordfører. Revisor har undersøkt politiske saker i perioden fra 2016 og framover som er knyttet til utøvelsen av eierskapet og sett på protokoller fra generalforsamlingen.

Forvaltningsrevisjon:

Intervju av daglig leder og styreleder, daglig leder har i tillegg besvart spørsmål på epost. Det er innhentet informasjon om selskapsendringer, økonomiske transaksjoner og styringsdokumenter i selskapet og datterselskapene. Selskapets ledelse fikk også spørsmål om kommunens utøvelse av eierskapet.

Revisors vurderinger

Eierskapskontroll:

Utøver Orkland kommune eierskapet i Orkland Energi Holding AS i tråd med prinsipper for god eierstyring?

- Opplæring i eierskap inngår i politikeropplæringen, men svarene fra spørreundersøkelsen tyder på at denne opplæringen ikke er tilstrekkelig.
- Orkland kommunestyre har så langt i denne valgperioden ikke behandlet noen eierskapsmelding.
- Stiftelsesdokumentet og vedtektene er i henhold til kravene i aksjeloven.
- Kommunestyret har sørget for oppdatering av vedtekter, som er de eneste styringsdokumentene som er relevante å oppdatere.
- Kommunestyret får en årlig rapport om status fra Orkland Energi AS.
- Kommunestyret har oppnevnt sentrale folkevalgte til eierrepresentanter.
- Eierrepresentanten utøver eierstyringen i generalforsamlingen.
- Det gjennomføres jevnlig eiermøter mellom eier og Orkland Energi AS.
- Kommunestyret har sørget for å vedtektsfeste valgkomite i § 5 i vedtektene.
- Kommunestyret har sørget for at generalforsamlingen har vedtatt retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse.
- Det er ikke dokumentert vurderinger av styrets habilitet i Orkland Energi AS.
- Generalforsamlingen fastsetter godtgjørelsen til styret og valgkomiteen.

Forvaltningsrevisjon:

Er Orkland kommune sine interesser ivaretatt i selskapsomdannelser siden 2016 og fram til i dag?

- Kommunens interesser i form av eierinteresser og verdier er ivaretatt i forbindelse med selskapsomdannelsene som er undersøkt.

Er selskapsomdannelsene i Orkland Energi AS håndtert innenfor reglene for habilitet?

- Selskapsomdannelsene knyttet til Nettselskapet AS og Kraftriket AS er håndtert innenfor reglene om habilitet i aksjeloven.

Skjer transaksjoner mellom kommunen og konsernet til markedsmessige vilkår?

- Orkland Energi AS sine interesser er ivaretatt i transaksjoner med kommunen.

Er det etablert en hensiktsmessig rapportering mellom mor- og datterselskap?

- Rapporteringsrutinene legger til rette for at styret i morselskapet får nødvendige opplysninger for å vurdere konsernets stilling og resultatet av konsernets virksomhet.
- Organiseringen og rapporteringsrutinene legger til rette for at morselskapet underretter styret i datterselskap om forhold som har betydning for konsernet som helhet.
- Organisering og rapporteringsrutiner legger til rette for at morselskapet underretter styret i datterselskapet om beslutninger som kan ha betydning for datterselskapet

Revisors konklusjon

Eierskapskontroll:

Orkland kommune utøver i stor grad eierskapet i Orkland Energi AS i henhold til prinsippene for god eierstyring.

Forvaltningsrevisjon:

Orkland kommune sine interesser er ivaretatt i selskapsomdannelser siden 2016 og fram til i dag.

Revisor bemerker at fisjonen i 2016 har gjort at kommunen nå har et indirekte eierskap til datterselskapene hvor selve virksomheten foregår.

God informasjonsflyt og åpenhet har sikret at Orkland kommune som eier har god innsikt i virksomheten, men det er ikke en selvfølge at det fungerer slik.

Revisor finner at selskapsomdannelsene er håndtert innenfor reglene om habilitet.

Transaksjonene mellom kommunen og konsernet skjer på markedsmessige vilkår, og det er etablert en hensiktsmessig rapportering mellom mor- og datterselskap, men at det gjenstår å følge opp planen fra høsten 2022.

Revisor anbefaler Orkland kommune å:

- Vedta en eierskapsmelding i henhold til kommunelovens § 26-1 i inneværende valgperiode.
- Ha en prinsippdiskusjon om godtgjørelse for styreverv i kommunalt eide selskaper.
- Vurdere å vedtektsfeste at morselskapets generalforsamling skal godkjenne endringer i eierskap i konsernet.

Vurdering

Sekretariatet mener at revisor har svart ut problemstillingene som var satt for eierskapskontrollen og forvaltningsrevisjonen, og at rapporten gir nyttig informasjon om kommunens eierstyring og om Orkland energi AS.

Konklusjon

For at saken skal bli best mulig opplyst, ble kommunedirektøren invitert (brev av 13.02.2023) til å kommentere forhold i rapporten som tilhører kommunedirektørens ansvarsområde, eksempelvis revisors konklusjoner og anbefalinger.

Sekretariatet har ikke mottatt noen kommentarer fra kommunedirektøren innen fristen for å sende ut sakspapirene til kontrollutvalget.

Sekretariatet har tatt med to kulepunkter i tillegg til revisors anbefalinger i forslag til vedtak punkt 2.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta rapporten til orientering og legge den frem for kommunestyret med forslag om at kommunedirektøren følger opp punkt 2 i vedtaket.